

Verksamhetsplan 2020–2022

Regionalt utvecklingsnätverk, RUN

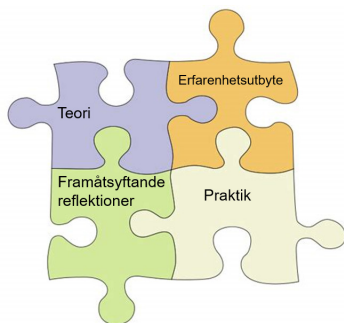
Innehållsförteckning

Uppdrag	4
Regional möjlighet	4
Vision 2030	4
RUNs organisation	4
Bakgrund	7
Identifierade samverkansmål 2020-2022	8
Samverkansmål.....	8
Likvärdighet.....	9
Systematiskt kvalitetsarbete med särskilt fokus på ledarskap.....	10
Kompetensförsörjning.....	11
Digitalisering.....	14
Nätverk	15
Utvecklingsnätverk västra och östra.....	16
Nätverk för språk-, läs- och skrivutveckling i Jämtland och Västernorrland/Hälsingland.....	17
Nätverket för gymnasiesamverkan.....	17
Karriärlärarnätverk.....	17
Kommunala samordnare för nyanlända.....	19
Praktiknära skolforskning i samverkan	19
Utveckling, lärande, forskning – ULF	19
Uppdragsutbildning	20
Effekter av samverkan inom RUN	20
Handlingsplan 2020–2022	21
Handlingsplan 2020.....	22

Uppdrag

Regionalt Utvecklingsnätverk, RUN, har i uppdrag att vara samordnande och samverkande mellan Mittuniversitetets lärarutbildning och kommuner samt fristående förskolor, skolor och gymnasieskolor i Jämtlands län, Västernorrlands län och delar av Hälsingland.

RUN är ett aktivt forum där beprövad erfarenhet och kunskap möter vetenskaplig erfarenhet och kunskap. Syftet med detta är att bidra till skolutveckling som kan leda till att höja skolhuvudmännens måluppfyllelse, elevernas kunskapsresultat och lärarutbildningens kvalitet.

Regional möjlighet

Genom RUN har Mittuniversitetets lärarutbildning och kommunerna en regional möjlighet att gemensamt:

- Stimulera och bedriva skolforskning
- Initiera och stödja erfarenhetsutbyte
- Bedriva förbättrings- och kvalitetsarbete
- Verka för en ömsesidig kompetensutveckling för parternas personal
- Arbeta för att nationella insatser inom skolan kommer vår region till nytta
- Upprätthålla och vid behov stärka och fördjupa samverkan mellan Mittuniversitetet och skolformerna för barn, ungdomar och vuxna

Vision 2030

RUNs verksamhet strävar mot en vision för 2030

Regionen är ledande inom skolutveckling genom en ständig samverkan mellan vetenskap och beprövad erfarenhet, i syfte att utveckla hög kvalitet i undervisning och utbildning i regionens kommuner och inom Mittuniversitetets lärarutbildning.

RUNs organisation

Regionalt utvecklingsnätverk, RUN, är ett samverkansforum för kommuner, fristående förskolor och skolor i Jämtland och Västernorrlands län, delar av Hälsingland samt Mittuniversitetet. Även Specialpedagogiska skolmyndigheten, Region Jämtland Härjedalen och Kommunförbundet Västernorrland ingår i RUN.

Tillsammans utgör dessa parter RUN och parterna verkar tillsammans inom nätverket kring skolutvecklingsfrågor. RUNs högsta beslutande organ är RUN-riksdagsdagen som genomförs i februari varje år. Vid RUN-riksdagsmötet representeras samtliga parter i nätverket; nämndsordförande och skolchef från varje kommun, prefekt från respektive institution inom lärarutbildningen vid Mittuniversitetet, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Region Jämtland Härjedalen och Kommunförbundet Västernorrland. RUN-riksdagen beslutar om den treåriga verksamhetsplanen, det gemensamma RUN-avtalet, årliga handlingsplaner, verksamhetsbudget och ledningsgrupp för RUN.

Ledningsgruppen ansvarar för övergripande och strategisk ledning av RUN. Ledningsgruppen består av representanter för kommunerna i Jämtlands och Västernorrlands län, delar av Hälsingland, Mittuniversitetets institutioner inom lärarutbildningen, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Region Jämtland Härjedalen och Kommunförbundet Västernorrland.

Ledningsgruppen 2020–2022

Ordförande: Peter Degerman, vice dekan lärarutbildningen

Vice ordförande: Utses bland kommunrepresentanterna i ledningsgruppen

Ledamöter:

Örjan Abrahamsson, representant för kommunerna i Västernorrlands län

Östersunds kommun, representant för kommunerna i Jämtlands län

Thomas Larsson, representant för Hälsingekommuner anslutna till RUN

Helena Danielsson, Region Jämtland Härjedalen

Stefan Paulsson, Kommunförbundet Västernorrland

Monika Vigetun, Specialpedagogiska skolmyndigheten

Lena Ivarsson, representant för institutionen för utbildningsvetenskap, Mittuniversitetet

Magnus Oskarsson, representant för institutionen för matematik och ämnesdidaktik, Mittuniversitetet

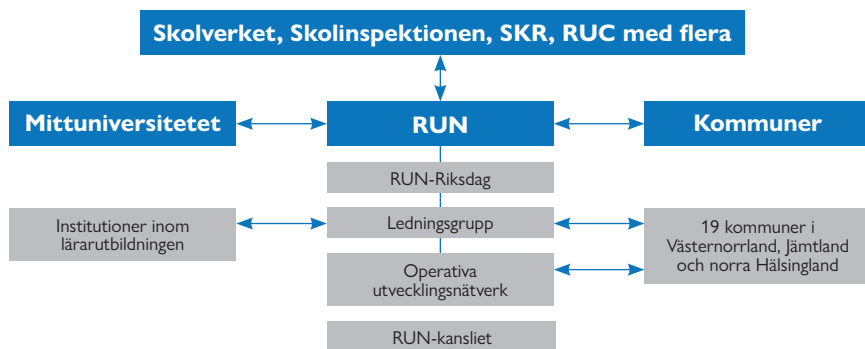
Helena S Andersson, representant för institutionen för humaniora och samhällsvetenskap, Mittuniversitetet

Representant för Studentkåren

RUN har sitt säte på Mittuniversitetet och verksamheten samordnas och utförs av verksamhetsledare, koordinators och handläggare som utgör en egen enhet vid Mittuniversitetets avdelning för forsknings- och utbildningsstöd. Ett stöd i arbetet med att omsätta verksamhetsplan och handlingsplaner är RUNs operativa utvecklingsnätverk som består av representanter från samtliga kommuner som ingår i RUN. De operativa utvecklingsnätverken bidrar i arbetet med att utforma och följa upp RUNs aktiviteter utifrån verksamhetsplanen.

RUN är ett nätverk som verkar på regional nivå, men med starka kopplingar till aktörer på nationell nivå såsom exempelvis Skolverket, Skolinspektionen, Sveriges kommuner och regioner och nationella RUC-nätverket. Denna koppling rymmer samverkan kring skolutvecklings- och lärarutbildningsfrågor samt utförande av skolutvecklingsinsatser i form av uppdragsutbildningar.

Figur 1: RUN är ett nätverk på regional nivå där Mittuniversitetets lärarutbildning och 19 kommuner samverkar kring skolutvecklingsfrågor. RUN har starka kopplingar till aktörer på nationell nivå som exempelvis Skolverket. RUNs högsta beslutande organ är RUN-riksdagen. Verksamheten inom RUN leds av nätverkets ledningsgrupp, planeras av operativa utvecklingsnätverk tillsammans med medarbetare, vilka också ansvarar för genomförandet av verksamheten.

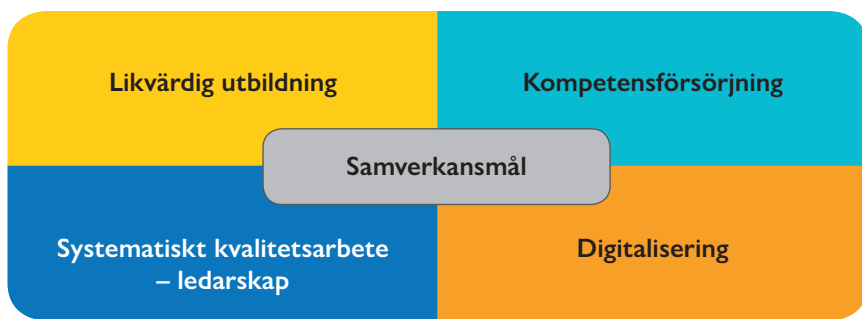
Bakgrund

RUN går 2020 in i en ny avtalsperiod om tre år. Med utgångspunkt i de syftesformuleringar som uttrycks i avtalet mellan parterna avser denna verksamhetsplan att ge konkretion, långsiktighet och kontinuitet i RUNs verksamhet under perioden. Utöver avtalet består underlaget för föreliggande verksamhetsplan av en uppföljning av föregående verksamhetsperiod samt en behovsanalys i två delar som genomförts med kommuner och lärarutbildning. Den första delen i behovsanalysen bestod av en skriftlig individuell kartläggning för respektive kommun och institution. Den andra delen bestod av fyra workshops där skolchefer i de tre geografiska områdena samt programansvariga inom lärarutbildningen utifrån sina individuella kartläggningar har sammanfattat en gemensam behovsanalys för respektive grupp, där de gemensamma behoven uttryckts. Underlaget från behovsanalysen har bearbetats genom ett processarbete i RUNs ledningsgrupp som lett fram till fyra samverkansmål som verksamheten inom RUN under perioden 2020-2022 ska ha fokus på och som lägger grunden för denna verksamhetsplan.

För att RUNs verksamhet ska upprätthålla aktualitet, inte minst i relation till politiska beslut och reformer, kommer verksamhetsplanen vid behov att revideras årligen. Utifrån innehållet i denna verksamhetsplan upprättas årliga handlingsplaner för konkreta insatser kopplade till samverkansmålen. Dessa insatser utformas i dialog mellan kommunernas och Mittuniversitetets representanter i ledningsgrupp och operativa utvecklingsnätverk. Insatserna utvärderas och följs upp kontinuerligt samt redovisas och stäms av vid varje års RUN-riksdag med en slutrapport på RUN-riksdagen 2023.

Identifierade samverkansmål 2020-2022

De identifierade samverkansmålen berör områdena likvärdighet, systematiskt kvalitetsarbete med särskilt fokus på ledarskap, kompetensförsörjning och digitalisering. Dessa områden har starka kopplingar till varandra och integreras därför både i det strategiska och i det operativa arbetet inom RUN, vilket åskådliggörs i de årliga handlingsplanerna (se handlingsplan för 2020 på s. 16). På så sätt utgör områdena tillsammans en helhetsbild av vad regionens kommuner och lärarutbildning ser som mest angeläget att samverka kring under verksamhetsperioden för att kunna utveckla kvalitet i utbildning i sina respektive verksamheter. RUN utgör forum för konkretisering av insatser inom dessa områden, som kan bidra till utvecklingsarbete i enlighet med de framtagna samverkansmålen.

Nedan presenteras de framtagna samverkansmålen följt av beskrivningar av tänkbara riktningar och konkretiseringar i verksamheten. Dessa beskrivningar har sin utgångspunkt i de tankar som präglat kartläggning och diskussioner i den genomförda behovsanalysen.

Samverkansmål

RUNs verksamhet ska stödja regionens skolhuvudmän och Mittuniversitetets lärarutbildning i utvecklingsarbetet på alla nivåer i de egna organisationerna genom att skapa möjligheter till kunskapsinhämtning, erfarenhetsutbyte och samverkansmöjligheter med syfte att:

1. öka medvetenhet och kunskap om vilka olika faktorer som påverkar barns och elevers rätt och möjligheter till en likvärdigutbildning samt hur likvärdigheten kan stärkas.
2. öka medvetenhet och kunskap om hur ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete med ett aktivt och tydligt ledarskap på alla nivåer i organisationen kan bidra till att höja undervisningskvalitet och på lång sikt även måluppfyllelsen.
3. öka medvetenhet och kunskap om hur man kan öka och behålla antalet behöriga lärare och rektorer samt utveckla och hitta nya sätt att organisera och bedriva utbildning utifrån det uppdrag verksamheterna har.
4. öka medvetenhet och kunskap om den nationella digitaliseringsstrategin och tillhörande handlingsplan samt hur man kan arbeta för att omsätta dessa i den egna verksamheten.

Likvärdighet

Utgångspunkt

Skolan och förskolan ska vara likvärdig enligt skollagen som också visar på att begreppet innehåller olika aspekter. För det första handlar det om att alla elever ska ha lika tillgång till utbildning. För det andra att alla elever har rätt till en hög och likvärdig kvalitet i utbildningen. För det tredje att skolan har ett uppdrag att kompensera för skillnader i elevernas bakgrund och förutsättningar.

Såväl forskning som skolmyndigheter har under senare år lyft fram bristen på likvärdighet som ett problem i den svenska skolan. I SPSMs publikation *Skolhuvudmäns syn på möjligheter till likvärdig utbildning* beskrivs en skola som behöver vara bättre rustad och ha mer kunskap för att kunna möta alla elever, hantera olikheter och skilda förutsättningar i klassrummet. Kompetens kring tillgängliga lärmiljöer behöver utvecklas för att verksamheter ska kunna möta alla barn och elever. Skolinspektionen konstaterar i sin årsrapport för 2018 att huvudmän behöver visa ett stödande huvudmannaskap för att klara likvärdighetsproblemen. Det handlar om att bygga kapacitet, utveckla strategier och att anpassa efter situationen om alla elever ska kunna lyckas i skolan.

Samverkansmålet som rör likvärdighet utgör ett övergripande mål för verksamheten inom RUN medan övriga mål kan ses som stöd och medel för detta.

RUN utgör ett forum för erfarenhetsutbyte och kunskapsinhämtning om vilka faktorer som påverkar likvärdigheten samt om goda exempel på hur man kan arbeta för att skapa förutsättningar för lika tillgång till utbildning av hög kvalitet och för att uppfylla det kompensatoriska uppdraget.

1. Öka medvetenhet och kunskap om vilka olika faktorer som påverkar barns och elevers rätt och möjligheter till en likvärdig utbildning samt hur likvärdigheten kan stärkas.

Bakgrund

Skolhuvudmännens strategiska styrning för ökad likvärdighet är ett viktigt tema i Skolinspektionens årsrapport. Här visar myndigheten att flera huvudmän inte gör tillräckligt aktiva och stödande satsningar för att möta skolans olika behov. Vidare framkommer att skillnader mellan elevers resultat har ökat och att Skolinspektionen ser problem med likvärdigheten genom att de återkommande konstaterar betydande kvalitetsskillnader i skolors arbetssätt. Många skolhuvudmän gör inte tillräckliga analyser av sin verksamhet och kan därför inte genomföra strategiska och samordnade åtgärder. Vidare har OECD:s rapport *Equity in Education* pekat på de utmaningar som bland annat boendesegregation och det fria skolvalet innebär för likvärdigheten och behovet av att arbeta med det kompensatoriska uppdraget.

En stor utmaning är tillgången på behöriga lärare som varierar kraftigt mellan olika skolor, förskolor och kommuner. Vissa studier visar idag på en så kallad "pedagogisk segregation", det vill säga att utbildade lärare i lägre grad söker sig till skolor med större utmaningar. Dessa skolor har ofta även hög rektorsomsättning och svårt att behålla kontinuitet i skolledningsfunktionen, som annars är garanten för den pedagogiska verksamheten och dess utveckling. Här är det, enligt Skolinspektionen, enbart huvudmännen som utifrån sin position kan skapa överblick och stödja med satsningar. Det handlar inte alltid om ekonomiska resurser. Ett exempel är att skolhuvudmännen strategiskt kan styra var förstelärarsatsningarna ska sättas in.

Ett annat område där likvärdigheten brister är gymnasieskolan. Skolinspektionen pekar på att det många gånger finns ett stort grundskolefokus i styrningen av skolan vilket leder till att få huvudmän följer upp skillnader mellan gymnasieskolor tillräckligt och beslutar om utvecklingsåtgärder. Det behövs en aktiv styrning med utgångspunkt i det kompensatoriska uppdraget även inom gymnasieskolan.

Ytterligare ett område är trygghet och studiero där Skolinspektionens rapport visar att en tredjedel av de granskade skolorna har brister, samtidigt som många skolor har ett starkt arbete och goda rutiner. Bilden av trygghet är därför varierad och det finns stora skillnader mellan skolor. Andra frågor som diskuteras, inte minst i vår region, rör elevernas lika tillgång till skola och utbildning. En aktuell fråga är exempelvis möjligheterna att ge lika tillgång till val av moderna språk samt modersmålsundervisning och studiehandledning.

Systematiskt kvalitetsarbete med särskilt fokus på ledarskap

Utgångspunkt

Ett fungerande kvalitetsarbete är avgörande för att kunna främja alla barns och elevers utveckling och lärande. Skolverket beskriver att syftet med ett systematiskt kvalitetsarbete är att synliggöra kvalitet och likvärdighet, vad vi gör, varför och vad det leder till. Genom att planera, följa upp, analysera, dokumentera och utveckla utbildningen kan vi skapa och dela kunskap om vad som leder till framgång.

Skolinspektionen lyfter i sin rapport från 2014, Från huvudmannen till klassrummet att en fungerande lokal styrkedja, från huvudman till klassrum, är avgörande för att lyckas med att systematiskt utveckla utbildningen. Förståelsen för att alla nivåer i styrkedjan är viktiga, och måste länkas samman, är en förutsättning för det systematiska kvalitetsarbetet. Lika viktig är förståelsen för hur det systematiska kvalitetsarbetet ser ut i de olika delarna av kedjan och därigenom ställer olika krav på ledarskapet på respektive nivå.

RUN utgör ett forum för erfarenhetsutbyte och kunskapsinhämtning med såväl fokus på den mer grundläggande förståelsen för styrkedjans syfte och helhet som mer riktad kompetensutveckling för att stärka ledarskapet på de olika nivåerna i styrkedjan.

2. Öka medvetenhet och kunskap om hur ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete med ett aktivt och tydligt ledarskap på alla nivåer i organisationen kan bidra till att höja undervisningskvalitet och på lång sikt även måluppfyllelsen.

Bakgrund

Läraren ska, utifrån sin profession, leda undervisningen så att elever får det stöd och den stimulans som gör att eleven når så långt som möjligt. För att undervisningen ska nå alla elever sammanfattar och bedömer läraren behoven och berättar för rektor vad som behövs i undervisningen. Rektorn ansvarar för sin skolenhet och kan utifrån den kunskap han eller hon skaffar sig om undervisningen analysera såväl behoven i enskilda klassrum som hela skolenhetens behov. I sin tur har rektor ett ansvar att kommunicera vilka behov verksamheten har till huvudman så att de har en reell möjlighet att prioritera och vidta de åtgärder som krävs eller begära mer underlag för att på sikt kunna skapa de förutsättningar som behövs. Huvudmannen har det övergripande ansvaret för att skapa goda förutsättningar för skolverksamheten i stort och behöver därför känna till hur undervisningen fungerar. Huvudmannen måste ha system och redskap för att kunna samla in och sedan analysera den information de får om hur verksamheten fungerar och vad som behövs för att utveckla den (Skolinspektionen, 2014).

Det är av största vikt att förstå innebörden av begreppet kvalitet när vi arbetar med kvalitetsutveckling inom utbildningsväsendet. För att skapa likvärdighet i skolan behövs flera modeller och metoder för kvalitetsarbetet. *Metodhandbok för förskolechefer och rektorer* som tagits fram inom ramen för Mittuniversitets rektorsprogram, Skolverkets allmänna råd och Stödmaterial för systematiskt kvalitetsarbete är exempel på stöd i arbetet. Ett annat exempel är Kulturanalys, en metod för skolutveckling som syftar till att skapa kvalitetsdrivande arbetssätt som möjliggör hantering av svagheter och utvecklingsområden i verksamheten. RUN har sedan 2013 äganderätten till den kulturanalysmetod som grundas på frirumsmodellen.

Även när det gäller lärarutbildningen är kvalitetsarbete av högsta prioritet för att uppnå måluppfyllelse av examensmålen och därmed kunna bedriva en lärarutbildning med hög kvalitet där studenter utbildas till skickliga lärare. Universitetskanslersämbetet, UKÄ, uttrycker efter sin granskning av landets lärarutbildningar som presenterades i april 2019 att de utbildningar som har fått ifrågasatt kvalitet oftast har brister på delar av ett eller två examensmål. Till exempel får många lärarstudenter inte tillräckligt med kunskap om forskningsmetoder och förmåga till kritiskt tänkande. Undervisningen i skolan ska vila på vetenskaplig grund. Därför är det viktigt att studenterna på lärarutbildningarna får med

sig ett forskande arbetssätt när de går ut i arbetslivet. UKÄs kvalitetsutvärdering visar samtidigt att det är centralt att inte tappa relationen till beprövad erfarenhet.

Kompetensförsörjning

Utgångspunkt

Kompetensförsörjning är en fortsatt angelägen fråga såväl nationellt som regionalt och lokalt. Lärarbristen påverkar hela samhället och kräver snabba insatser, men även långsiktiga satsningar. Viktiga kompetensförsörjningsfrågor som läraryrkets attraktionskraft, lärarförsörjning och lärares livslånga lärande behöver lyftas samt hur lärarutbildningen kan utvecklas så fler väljer att bli och förbli lärare. Att få fler lärare till regionen handlar även om att tillsammans göra den verksamhetsförlagda utbildningen kvalitativt god för lärarstudenterna samt att samverka för yrkets, skolans och regionens attraktivitet.

RUN utgör ett forum för erfarenhetsutbyte och samverkan i syfte att utveckla och hitta nya sätt att organisera och bedriva utbildning både i kommunernas skolverksamhet och inom lärarutbildningen. Genom RUNs verksamhet utformas och bedrivs också kompetensutvecklingsinsatser för att stärka kompetensförsörjningen i regionen.

3. Öka medvetenhet och kunskap om hur man kan öka och behålla antalet behöriga lärare och rektorer samt utveckla och hitta nya sätt att organisera och bedriva utbildning utifrån det uppdrag verksamheterna har.

Bakgrund

I rapporten *Skolans rekryteringsutmaningar* som Sveriges kommuner och regioner, SKR, tog fram 2018 summeras dagsläget med att antalet elever blir allt fler samtidigt som många lärare går i pension. Behovet av lärare är så stort att det inte räcker att enbart utbilda fler. Vi måste även utveckla organisation och arbetssätt i skolan.

En viktig förutsättning för att främja kompetensförsörjningen av olika kategorier av lärare i regionen är en god samverkan mellan kommunerna och Mittuniversitetet. Ett exempel på detta är den arbetsintegrerade lärarutbildningen som samverkats fram och formats utifrån en gemensam viljeinriktning mellan kommunerna och lärarutbildningen vid Mittuniversitetet. Utifrån viljeinriktningen fortsätter arbetet med att vidareutveckla denna utbildningsform i samverkan.

Bristen på utbildade behöriga lärare ger skolhuvudmän utmaningar med att bland annat kunna erbjuda den undervisning som elever har behov av och att ge alla elever en likvärdig tillgång till utbildning. Det finns därför ett behov av använda undervisningsformer som medger ett mer flexibelt sätt att erbjuda utbildning. Ett exempel på detta är

fjärrundervisning. Genom att bidra till ökad kunskap om och samverkansmöjligheter kring att kunna organisera för fjärrundervisning ökar möjligheten att skapa likvärdighet för barn och elever i kommunerna i vår region.

En annan viktig aspekt inom kompetensförsörjning är den ökande bristen på skolledare. Idag är det svårt att skapa kontinuitet i ledning av förskolor och skolor i regionen. Genom att inspirera och öka kunskap om och förståelse för rektors ledarskap, yrkesvardag och uppdrag kan intresset för skolledarskap samt möjligheter och förutsättningar för att stanna kvar i skolledaryrket öka. För att bidra till att stärka kompetensförsörjningen i regionen arrangerar Mittuniversitetet det statliga rektorsprogrammet – en treårig professions- och befattningsutbildning. Mittuniversitetets rektorsprogram har utformats i dialog med, och följs upp i samverkan med, regionens skolhuvudmän. RUN utgör i uppföljningsarbetet och den fortsatta dialogen kring programmet länken mellan Mittuniversitetet och huvudmännen. I förlängningen av Rektorsprogrammet har också andra aktiviteter byggts upp i samverkan mellan Mittuniversitetet och kommunerna, såsom en rekryteringsutbildning till skolledaryrket samt alumnverksamhet som ger fortsatt kompetensutveckling till tidigare deltagare i rektorsprogrammet.

Kompetensförsörjning kopplat till lärarutbildningen är även det en viktig fråga. Inom vissa delar av utbildningarna råder stor brist på kompetens, såväl nationellt som regionalt. Det

gäller framför allt disputerade inom ämnesområdena pedagogik och svenska språket, men bristen finns också inom andra områden. Genom att lärarutbildningarna expanderat för att möta behovet av fler utbildade lärare har trycket på kompetensförsörjning hos lärosätena ökat. Att rekrytera i konkurrens med många andra kan visa sig vara en svårframkomlig väg, varför lärosäten i dag ofta satsar på att behålla och utveckla redan befintliga miljöer. I det sammanhanget kan ett sätt att möta bristen på kompetens vara att erbjuda redan anställd personal kompetensutveckling eller forskarutbildningar för intern befordran. Bristen på lärare och skolledare hänger således samman med bristen på lärarutbildare, något som i sin tur får konsekvenser för möjligheterna att examinera lärarstudenter.

Inom Mittuniversitetets lärarutbildning pågår ett kvalitetsarbete utifrån Universitetskanslersämbetets (UKÄ) bedömning under våren 2019 där kvaliteten ifrågasattes inom samtliga grundlärarprogram, vilket i värsta fall kan leda till att lärosätet förlorar examensrätter. Hösten 2020 pausas intaget till grundlärarprogrammen för fritidshem och åk 4–6 för att koncentrera resurserna till kvalitetsarbetet. Även inom det nationella RUC-nätverket, som RUN ingår i, bedrivs ett arbete för att kunna bidra till utveckling av landets lärarutbildningar.

Digitalisering

Utgångspunkt

Regeringen har uttryckt att "Sverige ska vara bäst i världen på att tillvarata digitaliseringens möjligheter. Utbildningspolitiken har en viktig roll att spela för att nå denna ambition." I oktober 2017 antog därför regeringen en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet som sträcker sig fram till 2022. Det övergripande målet är att det svenska skolväsendet ska vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter på bästa sätt för att uppnå en hög digital kompetens hos barn och elever och för att främja kunskapsutveckling och likvärdighet. Strategin innehåller tre fokusområden; digital kompetens för alla i skolväsendet, likvärdig tillgång och användning samt forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter.

RUN utgör ett forum för erfarenhetsutbyte, kunskapsinhämtning och samverkan för konkretisering av didaktiska metoder i undervisningen, organisering och undervisning via fjärr samt forskning kring digital undervisning.

4. Öka medvetenhet och kunskap om den nationella digitaliseringsstrategin och tillhörande handlingsplan samt hur man kan arbeta för att omsätta dessa i den egna verksamheten.

Bakgrund

För att förverkliga digitaliseringsstrategin fick Sveriges kommuner och regioner, SKR, i uppdrag att ta fram en handlingsplan till stöd för digitaliseringen i skolväsendet. Handlingsplanen, som heter #skolDigiplan, föreslår 18 initiativ och aktiviteter som anses viktiga för att målen i strategin ska kunna realiseras. I skrivande stund har regeringen ännu inte tagit något beslut om handlingsplanen men denna kan ses som en referens i sammanhanget. Handlingsplanen #skoldigiplan beskriver bland annat skolhuvudmännens ansvar och åtaganden för genomförande och utveckling av verksamheten och dessa områden sammanfattas i nedanstående punkter:

- Förändringsprocesser utgående från digitalisering behöver utgöra en integrerad del av det systematiska kvalitetsarbetet. Utgå från målen och inte från resurser. Tänk in effektkedjan. Med andra ord digitalisering behöver ingå som en naturlig del i huvudmännens kvalitets- och utvecklingsarbete.
- Det krävs ett långsiktigt åtagande gällande prioritering och finansiering.
- Det behövs en tillräcklig organisatorisk kapacitet.
- Det behövs tillgång till både pedagogisk och teknisk support. Det vill säga det behövs stöd och vägledning för ett framgångsrikt och systematiskt lokalt utvecklingsarbete.
- Resurser behöver avsättas för kompetensutveckling och förvaltning av den digitala miljön.

För lärarutbildningen kan arbetet med digitalisering innebära att utveckla verksamheten och rusta lärarstudenterna med kunskap kring området samt sprida/initiera forskning kring digitalisering och digital undervisning.

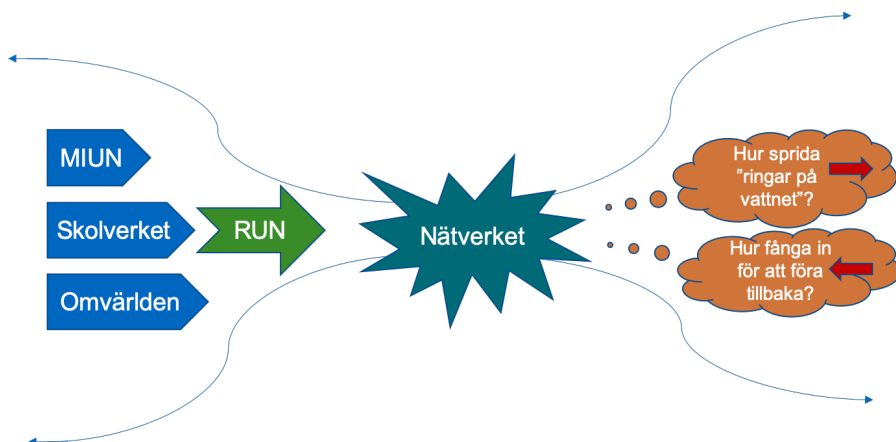
Digitalisering är på en rad olika sätt sammanlänkad med de övriga samverkansmålen i denna verksamhetsplan. Digitalisering kan exempelvis ses som ett medel för att uppnå likvärdig utbildning samt ett sätt att hantera kompetensförsörjningen inom en rad olika ämnen. Att digitalisera skolan är en förändringsprocess och som alla förändrings- och utvecklingsprocesser bör digitalisering ingå i det systematiska kvalitetsarbetet både på central och på lokal nivå i kommunen/skolan. Det handlar inte enbart om IT-frågor och systemlösningar utan även om digital kompetens på alla nivåer i skolväsendet. Digital kompetens har skrivits tydligare in i läroplaner, kursplaner och ämnesplaner och på Skolverkets hemsida har ändringarna i styrdokumenterna sammanfattats i följande punkter:

- kunna förstå hur digitaliseringen påverkar samhället och individen
- kunna använda och förstå digitala verktyg och medier
- ha ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik
- kunna lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt med användning av digital teknik

Nätverk

Nätverk har genom åren utvecklats till en viktig del i RUNs verksamhet och är ett sätt att upprätthålla en kontinuerlig dialog och samverkan på operativ nivå mellan kommunerna och Mittuniversitetet. Alla nätverk inom RUN bedrivs utifrån ett specifikt syfte med nätverket och upplägget av verksamheten utgörs av en sammankoppling av teori, praktik, reflektioner och framåtsyftande handlingar/aktiviteter. Det innebär att i nätverken möts beprövad erfarenhet och vetenskaplig grund. Utifrån detta möte sker ett kollegialt lärande genom gemensamma reflektioner i strukturerad form som leder fram till att nya handlingar/aktiviteter prövas i den egna verksamheten.

Det övergripande syftet med nätverken inom RUN är att de ska bidra till kvalitetsutveckling i de verksamheter som nätverksdeltagarna representerar. Det innebär att nätverksdeltagarna behöver ha ett mandat och forum i sin organisation att ta kunskaper från nätverken vidare in i den egna verksamheten, för att på så sätt kunna utgöra ett processtöd för det strategiska kvalitetsarbetet i den egna organisationen.

Figur 2: Illustrerande bild på nätverkens viktiga funktion att ta kunskaper och erfarenheter från nätverket in i respektive organisation samt att där fånga upp behov av kompetensutveckling och samverkan och återföra till nätverket.

Utvecklingsnätverk västra och östra

De operativa utvecklingsnätverken är forum för kontinuerliga avstämningar av behov av insatser och uppföljningar av pågående insatser inom RUN utifrån verksamhetsperiodens samverkansmål. De utgör även forum för inspel från kommunerna samt dialogpart kring idéer och förslag från RUNs ledningsgrupp eller från universitetet, särskilt gällande handlingsplaner och specifika aktiviteter.

Nätverken utgörs av representanter som arbetar på övergripande nivå med kvalitets- och utvecklingsarbete inom barn- och utbildningsfrågor i kommunerna. Samtliga 19 kommuner i RUN erbjuds att delta med en representant i nätverken. Representanten utses av

skolchef. Det västra utvecklingsnätverket består av kommunerna i Jämtlands län och det östra av kommunerna i Västernorrlands län samt de fyra Hälsingekommunerna i RUN.

Nätverkens syfte är att utifrån verksamhetsperiodens samverkansmål:

- Överblicka utvecklingsarbetet inom regionen
- Utveckla erfarenhetsutbyte mellan skolor, kommuner och universitet
- Kartlägga och sprida lärande exempel och framgångsfaktorer
- Stimulera kommunerna och universitetet till forsknings- och utvecklingsarbete som är långsiktiga och hållbara i syfte att granska, värdera och förbättra den egna verksamheten
- Forma RUNs insatser utifrån behov som finns i regionen

Nätverk för språk-, läs- och skrivutveckling i Jämtland och Västernorrland/Hälsingland

Barns och elevers språkutveckling utgör grunden för allt lärande i förskolan och skolan, men är även centralt för barns och elevers identitetsskapande och en förutsättning för att kunna delta fullt ut i ett demokratiskt samhälle.

Nätverkens syfte är att vara en plattform för kommunernas språk-, läs- och skrivutvecklare, för inspiration och möjlighet att utbyta erfarenheter samt tillsammans lära om språk-, läs- och skrivutvecklingsarbete kopplat till verksamhetsperiodens samverkansmål. Alltid med fokus på hur ny kunskap, nya tankar och idéer ska kunna spridas och omsättas i den egna kommunen och bidra till likvärdighet i arbetet med barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling. Nätverken utgörs av personer med kompetens och uppdrag att leda kvalitets- och utvecklingsarbete inom språk-, läs- och skrivområdet på övergripande nivå.

Genom att nätverken är kopplade till Nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling (NCS) på Skolverket finns möjlighet att ansöka om utvecklingsstöd för att genomföra språk-, läs- och skrivutvecklingsfrämjande aktiviteter i kommunerna.

Nätverket för gymnasiesamverkan

Nätverkets syfte är att stärka samverkan mellan Mittuniversitetet och regionens gymnasieskolor och förbättra förutsättningarna för övergång till högre studier i regionen. Det baseras på ett behov och intresse hos gymnasieskolor av utbyten kring kompetensutveckling och ökad forskningsförankring i gymnasieskolornas verksamhet. Det finns även behov hos såväl universitet som gymnasieskolor av utbyten kring övergång till högre studier och förbättrad kunskap om varandras olika förutsättningar.

Nätverket utgörs av representanter för olika institutioner vid Mittuniversitetet samt representanter för gymnasieskolor. Nätverket utformar, genomför och följer upp aktiviteter som rör övergången till högre studier och kompetensutveckling för lärare.

Karriärlärarnätverk

Syftet med nätverket är att förstelärare och lektorer (karriärlärare) stärker sina

kunskaper om lärandeprocesser och sin förmåga att medvetet tillämpa olika strategier och processverktyg i sin dagliga praktik och sitt uppdrag att leda kvalitets- och utvecklingsarbeten i sin verksamhet.

Karriärlärarnätverket drivs tillsammans med Skolverket i ett pilotprojekt, som syftar till att möta kompetensutvecklingsbehov hos karriärlärare. Insatsen baseras på forskning och utvärdering av karriärstegsreformen och avser att möta de behov som synliggjorts. Samarbetet med Skolverket bygger på det digitala nätverk för förstelärare som startades inom RUN under förra verksamhetsperioden.

Kommunala samordnare för nyanlända

Detta nätverk utgår från ett nationellt Skolverksuppdrag att stödja de kommunala samordnare för nyanländas lärande som finns i regionens kommuner. Syftet med nätverket är att möjliggöra samverkan och erfarenhetsutbyte mellan samordnarna och att fungera som ett stöd i utvecklingsarbetet kring nyanlända elever i regionens kommuner.

Mottagande, modersmålsundervisning, studiehandledning, språkutvecklande undervisning, studie- och yrkesvägledning, föräldrasamverkan m.m. ska utvecklas och utvärderas kontinuerligt och utgöra en naturlig del i skolornas och huvudmännens systematiska kvalitetsarbete. Genom nätverket får deltagarna möjlighet att diskutera och ta del av olika sätt att arbeta med frågor rörande nyanlända elever, vilket stärker samordnarna som en resurs i kommunerna när det gäller de olika delarna i arbetet med nyanlända elever. Detta kan i sin tur bidra till att dessa elever möter en mer likvärdig utbildning oavsett var de bor.

Nätverket har funnits sedan hösten 2016 då Skolverket startade en satsning med tillhörande statsbidrag där utsedda samordnare bland annat skulle arbeta med att göra nulägesanalyser och ta fram handlingsplaner för arbetet med mottagande och undervisning av nyanlända elever. Bidraget till kommunerna upphörde under 2019, men RUN:s uppdrag att stödja samordnarna fortsätter.

Praktiknära skolforskning i samverkan

Hela det svenska utbildningssystemet, från förskola till vuxenutbildning och högre utbildning, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I utredningen *Forska tillsammans – samverkan för lärande och förbättring* (SOU 2018:19) uttrycks att praktiknära forskning bör ligga till grund för arbetet med att utveckla och förbättra undervisningen i skolan och i lärarutbildningarna så att barns, elevers och studenters lärande stärks.

Genom samverkan inom RUN kring praktiknära forskning har kommuner och lärarutbildningen en gemensam möjlighet och tar ett gemensamt ansvar för att utveckla lärande i skolan och i lärarutbildningen. Under verksamhetsperioden bedrivs denna samverkan främst genom ULF-projektet som beskrivs nedan.

Utveckling, lärande, forskning – ULF

ULF, Utbildning – lärande – forskning, är en nationell försöksverksamhet i syfte att utveckla och pröva olika modeller för långsiktig samverkan mellan universitet/högskolor

och huvudmän inom skolväsendet kring praktisk forskning. Försöksverksamheten ska bidra till en stärkt vetenskaplig grund i lärar- och förskollärarytbildningarna och i skolväsendet. ULF-verksamheten ska i första hand utveckla och studera samverkande strukturer som kan främja FoU i samverkan mellan parterna.

MIUN är inom ULF knutet till Umeå universitetet med vilka vi skrivit en överenskommelse kring syftet och innehållet i just vårt arbete med ULF. Syftet med Mittuniversitetets medverkan i ULF-verksamheten är att, genom att bygga vidare på våra befintliga samverkansstrukturer inom RUN, utarbeta och pröva nya strukturer och metoder för att öka möjligheterna för regionens kommuner och lärosätet att delta i praktisk forskning samt ta del av och basera sin verksamhet på aktuell skolforskning. RUNS utvecklingsnätverk liksom lärarutbildningens programråd utgör viktiga dialogparter för att besluta om vilka aktiviteter som ska genomföras för att uppfylla syftet. Bland de konkreta aktiviteter som planeras och även håller på att genomföras finns bl.a. en försöksverksamhet med återkommande forskningscirklar som leds av forskare vid MIUN och där kommunernas skolpersonal på olika nivåer kan delta.

Uppdragsutbildning

Mittuniversitetet erbjuder ett antal uppdragsutbildningar som riktar sig till personal inom kommunernas skolverksamheter. Uppdragsgivare kan vara Skolverket eller kommuner/organisationer. Medarbetare på RUN-kansliet koordinerar flertalet av dessa uppdragsutbildningar. Då RUN utgör länken mellan Skolverket, skolhuvudmännen och Mittuniversitetet kan RUN fånga upp behov av insatser som finns i kommunerna och arbeta för att påverka möjligheterna att få insatser genom Skolverket till Mittuniversitetet och regionens kommuner. Tabellen nedan visar de uppdragsutbildningar som är aktuella för 2021 i skrivande stund.

Uppdragsutbildning

Läraryftet
Kommunförlagda förskolekurser
Fortbildning för rektorer, FFR
Bygga svenska
Programmeringskurser för lärare

Målgrupp

Lärare i grundskola, gymnasiet
Pedagogisk personal i förskolan och rektorer
Rektorer i förskola och skola
Lärare främst i svenska och svenska som andra språk
Ma/TE lärare i högstadiet, gymnasiet

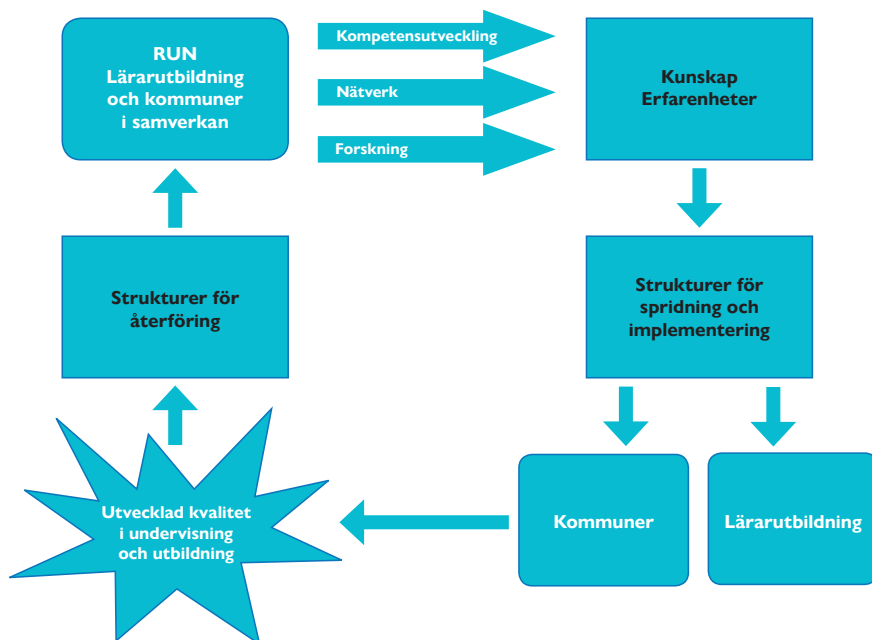
Effekter av samverkan inom RUN

Med denna verksamhetsplan som grund för samverkan mellan Mittuniversitetets lärarutbildning och kommunerna i Jämtlands län, Västernorrlands län och delar av Hälsingland utvecklas årliga handlingsplaner med konkreta aktiviteter som syftar till att uppnå de ovan uttryckta samverkansmålen.

Aktiviteter ska utformas så att de bidrar till effekter på grupp- och organisationsnivå hos de samverkande parterna i RUN. För detta krävs också att det i parternas organisationer finns strukturer för spridning, implementering och återföring av kunskap och erfarenheter

från aktiviteterna, så att de kan leda till utveckling av kvalitet i undervisning och utbildning i regionens kommuner och inom Mittuniversitetets lärarutbildning.

För att uppnå större effekter och resultat av samverkan inom RUN under verksamhetsperioden 2020-2022 är det angeläget att vidareutveckla former och strukturer för att inom kommuner och lärarutbildning sprida och omsätta kunskaper och erfarenheter som genereras genom olika aktiviteter. På så sätt kan nya kunskaper och lärdomar nå ut till fler politiker, skolledare, lärare och lärarutbildare som i sin tur kan göra skillnad för fler barn, elever och lärarstudenter i vår region.

Figur 3: Samverkan inom RUN genom kompetensutvecklingsaktiviteter, nätverksarbete och forsknings- och utbildningsprojekt leder till nya kunskaper och erfarenheter. När dessa sprids och implementeras i parternas organisationer kan kvalitet i undervisning och utbildning utvecklas i regionens kommuner och inom Mittuniversitetets lärarutbildning. Genom strukturer för återföring in i RUN av kunskap och erfarenheter från kvalitetsarbetet kan dessa spridas i nätverk och kompetensutvecklingsinsatser.

Handlingsplan 2020–2022

RUNs handlingsplan för 2020-2022 kommer att utgå från de identifierade fyra samverkansmålen som sammanfattar kommunernas och lärarutbildningens framlyfta behov under denna verksamhetsperiod. Samverkansmålen berör områdena likvärdighet, systematiskt kvalitetsarbete med särskilt fokus på ledarskap, kompetens-försörjning och digitalisering, se ovan. Handlingsplanen beslutas årligen på RUN-riksdagen och uppdateras i samband med detta. Nedan visas handlingsplanen för 2020.

Verksamhet	Målgrupp	Tidpunkt		Form	Samverkansmål			
		2021			1. Livräddighet	2. SKA	3. Komp.förslj.	4. Digitalisering
		Vt	Ht					
Organisation								
RUN-riksdag	Skolpolitiker, skolchefer, rektorer, lärarutbildningen	4-5 mars		Digital konferens 2021	1	2	3	4
Ledningsgrupp	Representanter från kommuner, lärarutbildning, Region JH, Kommunförbundet V-nordland, SPSM	jan, feb, maj	sep, nov	Fyra digitala och ett fysiskt möte	1	2	3	4
Operativt utvecklingsnätverk (Västra och Östra)	Ansvarena för skolutveckling och kvalitetsarbete i kommun/organisation	feb, mars, maj	sep, okt, nov	Digitala träffar, ev. fysiskt internt	1	2	3	4
Nätverk								
Språk-, läs- och skrivnätverk (Västra och Östra)	Språk-, läs- och skrivutvecklare	3 träffar	3 träffar	Digitalt vt 21 och ev fysiska träffar ht21	1	2		
Samordningsnätverk för nyanländas lärande	Samordnare för nyanländas lärande	3 träffar	3 träffar	Digitalt och även internträff	1	2		
Regionalt försteläramätverk	Nyckelpersoner som har i uppdrag att leda försteläranätverk i kommuner	3 träffar	3 träffar	Digitala träffar	1	2		
IKT-nätverk	Ansvarena för digital kompetens i kommun/organisation	2 träffar	3 träffar	Digitala träffar	1			4
Kompetensutvecklingsaktiviteter								
Att organisera en likvärdig skola	Team bestående av politiker och skol-/förvaltningschefer med nyckelpersoner på förvaltningsnivå	Ny omgång 1 träff	2 träffar	Fysiska träffar om möjligt, annars digitala	1	2	3	4
Att leda en likvärdig skola	Rektorer och biträdande rektorer fsk - vux	Ny omgång 2 träffar	2 träffar	Kombination av fysiska resp digitala träffar	1	2	3	4
Att leda lärande och utveckling	Nyckelpersoner som har i uppdrag att leda utvecklingsarbete i sin verksamhet	Ny omgång 4 träffar		Digitala träffar vt 21		2		
Framgångsrikt kollegialt lärande	Lärarteam/förskollärarteam Fsk – gymnasium	3 träffar + 1 handledning per team	Ny omgång 2 träffar	Digitala träffar	1	2		4
Kulturanalys - handledarutbildning	Alla inom utbildningssystemet		Ny omgång 2 träffar	Fysiska träffar		2		

Rekryteringsutbildning till skolläraryrket	Lärare/förskollärare/andra intresserade av skolläraryrket	2 träffar	Ny omgång 2 träffar	2 träffar	Digitala träffar	2	3
Mentor i skola och förskola	Lärare/förskollärare	1 träff	Ny omgång 2 träffar	1 träff	Digitala träffar		3
Fritidshemsbiennalen	Pedagogisk personal i fritidshem och rektorer, lärarutbildare	23-24 april			Digital konferens	1	3
Fritidshemsseminarier	Pedagogisk personal i fritidshem och rektorer, lärarutbildare		1 träff	1 träff	Fysisk träff	1	3
Specialpedagogiska seminarier	Specialpedagoger och speciallärare, lärarutbildare	maj	nov	maj	Digitalt vt21 och fysisk träff ht21	1	2
RUN-konferens	Pedagogisk personal i gymnasieskola och vuxenutbildning		V. 44		Digital konferens	1	3
Vetenskapsportalen	Lärare inom gymnasieskolan	Pågående			Digitalt koncept på webben	1	3
RUN-webbinarium	Pedagogisk personal i gymnasieskola och vuxenutbildning	2 fristående tillfällen		2 fristående tillfällen	Digitala träffar	1	3
Samverkansområden							
Övningsskoleverksamhet/VFU	Kommuner och lärarutbildning	Pågående				1	2
Rektorsprogrammet	Kommuner och lärarutbildning	Pågående t o m 2027				1	2
Arbetsintegrerad lärarutbildning	Kommuner och lärarutbildning	Pågående				1	3
Gymnasiesamverkan	Gymnasieskolor och Mittuniversitetet	Pågående				1	3
ULF - projekt för praktiktäna skolforskning	Kommuner och lärarutbildning	Projektform tom december 2021				1	2

